

16-75051527

P R E C I

vozeći se u kočijama
u karucama
u čezama
mašuci tepezama
i bizezama
i rezedama
u nastupu snage skidajući
jabuku s drveta
ispred kuće devojačke
naopake naopake
perkačući vrti kolo
i Travijatu
i hrabriji pjesom o čarnom Azijatu
preci su živeli na staze duge
i bez poruge
i bez poruge
smislili u sate večne i plave
šta da nam usade u mlade glave

i sadili su nateneane
vrtove cvetne i probrane
u sate orne zorne i rane
pod mladim suncem nateneane
rasade poštene i valjane
kao što je estika
i kao etika
kao što je kupus

2

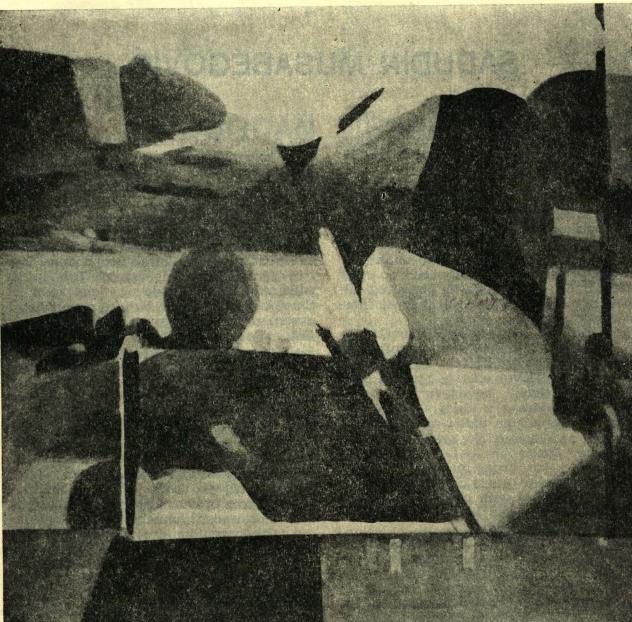
i Veliki Larus
kao Anastazija
i velika ekspanzija
kao što je lepi čovek
i čovek dovez
kao da nikad neće doći kraj
jer ispod mire namiguje raj
mangupski i kelupski

i glave su nam obradivali
gnojili pojuli plevili i sredivali
ti preci mili
koji su bili
bili
bili
bili
a ne odlaze
već nam se smeju za naše poraze
i plaku u maramice od šifona
dižući nos do plafona
starogradnji

očevi naših radnji
ponosni što su ostali časni
i tako glasni glasni
glasni

kuju
triju

3

lome lome
telo tone

u nas se obuku
prijava pa svrku
i vode nam ruku
i njome nas tuku
zavadiš glavu
i potpleli slavu

krivajući pred našim očima
koje su njižovi prozori
da pod našim mrtvim telima
čeli put ka našim delima

PESMA OCU

mlad pod travom
oče kljuni
iznesi mi belog cveća
rastočeni
vodopijni
dete te se tvoje seća

puti trni tumaravi
jaciči sliči i jendeci
dete samo, ti, garavi
mlađi se u sirkov reci

u masnom te tvome mraku
šetnje tih med korenjem
gore — dete izgruvano
ljubavima i zelenjem
na ramenu ruke, nema
pred oči mu tuđi mraci —
sunce piće voda lije —
ti plandujiš
ruke kriješ
dete starši
ti, garavi,
mlad pod travom
oče kljuni
iznesi mi belog cveća
oj, rasuti,
vodopijni,
dete te se tvoje seća

2
gore — mrazi, gore — žega,
glad je gore i svi gresi
dete vite: nema njega
rame prazno, ruko gde si

put polači
kotrena da grtim daj
dete traži
mrak ga lovi

ti plandujiš
ti se lolas
ti me truješ
glasom ovi

u masnom te tvome mraku
šetnje tih med korenjem
gore — dete izgruvano
zavetima i zelenjem

PESMA MAJCI

grozna majko živodarko
hodi meni sa jeseni
zidi ispod brda grubu
hodi meni iz pepela
ne kriji mi se sred celera

nožicama raznosi klice i bolestine. Ima nekoliko vatrenih pobornika svog biologizma. U njihovim stanovima sam primio po uglovima zlataste mreže odomaćenih pauka. Albe neguju u predsjoblju pokupnjeg pauka koji izljuće nit i debljine ribarskog konca, a ispod mreže se provlačim sa strahom, mada ne Albe smiruje i govorji da je pauk miroljubiv i da je njegov koljčki nagon kanalisan u jednom pravcu — prema muvama. U letnjim danima, kad se muve množe nekom čudnom progresijom, Albin pauk se premara od klanja i umeravanja mrtvih muva u buljukne paučine, i opušta se kao zaspali slipi miš, a Albe se tada pretvara u nervoznog lovca ne muviju glave. Pravi elastične smatralice od prutova i starih guma koje reže u obliku lepenki i sa njima ubija neopreznne insekte. Primećujem da je neobično vešt i često dobro odmerenim udarcem smatlai i po nekoliko muva odjanđanput. Slijeskane muva bučica i po mrežu u mrežu, ali žučkasta i premorena životinjica obično ne reaguje.

Ne možemo se nas dvojica boriti protiv toljikih muvetina, pravda mi se Albe. Bez opšte akcije neće biti uspeha.

Moj stav ga zbnjuje i zaprepašćuje: A šta da činimo, gospodine Albe, ako su nam i paukovi odvratni?

Triciki mi ne pomaže samo u raznošenju knjiga po gradu, već iz njega, kao iz fijakera — koji više nema — posmaram užurbane prolaznike, automobile, parkove, bez ljudi, pijaljne gužve, neonske reklame, poznanice, polupoznanice, traka svakognevnice se odvija kao ringispil, obruč se glave oko mene, postaju okrugle, izdužene, defiluju bijše glumice sa kućicima, deca sa glavama stareća, krešte za mnom neke žene ali ja se ne

zaustavljam, crkveni tornjevi — katolički, pravoslavni jevrejski kalvinistički plešu pijano u rezredenim oblicima, probijam se kroz procesiju prasnjavih i susidnih ljudi, vidim razapetog gipsanog Hrista uprskanog lažnom krviju, za mrtvima zvonu besomućeno zvone, statovi na crkvama i javnim zgradama se zaustavili, odnekud čujem glas Trume, Zapovednik Jare, transparenati načinjeni od klasova žita zakrčili glavne ulice i rasipaju zrnjevine, govornici pokušavaju stolice svoje misli i kretanje mase, gušim se, drobit, vičem, u pomoru, zaustavljeni satovi otukavaju ne pomjerajući kazaljke, tanjim se postajem lakši, operativni, uspevam da se izdignem — poletim, kružim nad gradom kao velikom krletkom, akvarijumom. Budim se izmučen i oznojen i primjetim: sedim na sedištu tricikla punog knjiga, a zeleni pas mi liže članak noge.

Poštar je otisao. Cuje se na ulici njegov reklamni glas „pisma, pisma“, pa i glasa nestade. Ciganica su pozvali u drugi stan da vraća, a deca joj se igraju u dvorištu. Kod mene upadne N. M., upravitelj Treće nogradiske pekare i kaže da mu odmah obezbiedim tri metra i četrdeset santimetara knjiga u nijansama, jer mu se sutra udaje čerka, a uz mirazinu nameštaj orahove boje idu i knjige pošto ima i jedna nesrećna vitrina za knjige, ali on ne želi da bifeira čerkine goste i poznjanice koricama načinjenim za tu svrhu, već hoće pravе i dobre knjige klasičnih i modernih pisaca. N. M. se veoma žuri i mi odmerisno knjige Šekspirove (u crvenoj boji), Dostoevskog (u sivoj), Mana (u belo-crnoj), Tolstaja (u plavoj) i Foknerova dela (u krem platnu). N. M. mi se zahvali, isplati knjige, reda-radi me pozove u svadbu i žurno odlazi. Već odavno nisam zaradio toliko novaca i to me zbnui i onespokojo. Prevrčem u prstima buljuk zaprljanih novčanica i plete

melema mi malo poslije
al ne šalji ijtih dodlji
grozna majko živodajko

eno tajko
poludeo
grize uže
noge struze
svi po zraku
na tavaru
stucali ga u avanu
neki crni miraci

topli pogled meni baci
baci majko živodarko
u kruš me vrće uvi
i snagu mi vedru uli
gluva majko živoderk
usirilo ti se mleko
što mi život zakiseli
hodi majko

2

razveseli

eno sestra
morem vesla
ruke su joj orne grube
oci zvezdu sjajnu traže
usta puna crnog mraka
zidi mati iz budzaka
morskog ribljeg i zelenog
dete ti se jedno
davi
davi
davi
u ljubavi

majko spasi brata moga
sita pitu a uboga
ruke nema tela nema
lice mu je dijadema
od rubine hladnih
mesto glave mermer zvoni
grudi su mu avioni
sobe su mu pune para
žena mlada
deca stara
nema njega
usred svega
što ga gladi
što ga radi

3

spasi majko sina svoga
pokupi ga ispod stvari
pronadi ga ispred groba
i za malo meke tvari
koja živa jošte osta
rasti život
majko posta

meni majko ruku pruži
da je vidim da je ljubim
i dugo me tihe drži
da ti čerka ne ogrubim

pruzi ruku iz svog groba
u koji te ja sahranit
i načini mene roba
svoga
daj da placem zbog nečega
opšta majko majko svega
slobodu nam groznu uzmi
i zgazi je ispod čizmi

ti bezdušna ravnodušna
što bez glave juriš slavu
ona tebi truli glavu

spasli bih te al ne mogu
jer gde ja da mećem nogu
drugima na put
ko mi dade prut

zbori majko nepostojnja
hodi majko neprebolna

majko ti me ti ne laži
i ne kaži
meni
da je život lep

mi se po glavi čudna ideja da ih zapalim kao obesni ruski boljari.

Ciganica izade u dvorište, njena deca fruljasto zapiskaše i potrašejo joj u naručje. Ona u nekoliko pokreta prebroj novac i stavi ga negde ispod pregabe. Olvarom proroz i zovem je da dode kod mene, da mi meni vratja, ali se ona snebila i ne veruje „gospodinu“, misli da joj se rugam, da ēu je prevariti i ismejati. Na kraju ipak dode gonjima svojim sitnoručanskim navikama i razložima. Cigančićima dam punu šaku šećera i oni radosni trkuše na drugi kraj dvorišta. Ciganke dosta nesigurne uđe i sedne na gomilu knjiga. Obzire se zaprepašćena, čudi je toliki broj knjiga, od parketa do tavana, gledje me očima koje nedvosmisleno kazuju da sam joj simpatičan i takav malo nastran i luckast. Najpre mi vratja, zid je dlan. Kaže da su mi linije života duge, da ēu dugo živeti ako me ne zadesi nesrećni slučaj i zato treba da se čuvam rizičnih poslova i poduhvata. Govori prigušeno, mucavo. Više je ne slušam. Upamtio sam sentencu jednog pisca koji reče da sustinu lepe žene možemo saznati samo ako je posmatramo a ne slušamo řeči govora. Ciganka ima dugu crnu kosu i melanolichne tamne oči. Poznajem je od detinjstva. O njenoj lepoti i temperamentalnosti kruže po Vučjem dolu muškaracka neizvljena naklapanja koja dostižu skoro okovaginalnu legendu. U sve to nisam verovao, ali tog dana, osećajući njene prstice kako mravili mile po mojim dlanovima (ja još spazila kroz prozor tamnoputu dečiju što imitiraju vragolije susednog psa) otputovah sa njom kao čergaš u pjanom karavanu. Osjavah predele i nepronadene ceze zaboravljene pustinje i bez svojih vodica, prašnjačih knjiga. Njeni rasuta kosa ležaše kao skupocenu prostirka, a tužne oči su se zagnedale kroz proroz zaštitu.

Petko PURČAR VOJNIC